

ken och hindra norska investeringar. Dessutom följde Sverige den europeiska trenden och införde tullar. En av författarna uppger att det var först på 1990-talet som de norska intressena i Sverige började återhämta sig och det skedde inom samma näringsgrenar som för drygt hundra år sedan.

I den avslutande uppsatsen görs en kulturanalys av allmogehandeln under 1800-talet för att se om det går att påvisa social och kulturell samhörighet för folken på båda sidor om gränsen. Författaren önskar bryta ned uppfattningen att allmogekulturen bara var lokal och saknade vidare kontakter. Det visar sig att handeln som bedrevs i gränsområdet byggde på etablerade och personliga relationer, vilket var nödvändigt för att säkra avsättningen.

Göran Sjögård, Lund

Ingrid Sommar: *Funkis. Stilen som byggde Sverige*. Forum, Stockholm 2006. 159 s., ill. ISBN 91-37-12860-4.

Om de hade kunnat, hade nog arkitekterna som Ingrid Sommar skriver om vänt sig i sina gravar. *Funkis. Stilen som byggde Sverige* är en hisklig titel på en ganska tilltalande bok om nio 1900-talsarkitekter. Jag ser dem framför mig, roterande, en Asplund, en Åhrén och en Markelius.

Men varför denna bild av upprördhet? Jo, få om ens någon bekännande funktionalist skulle erkänna sin arkitektur som uttryck för en stil. Argumentationen för funktionalismen utgick från att funktionen borde styra gestaltningen. Hus borde utformas inifrån och ut. Fasaden skulle uttrycka insidan, utan några vidare påhäng av ornament eller andra estetiska detaljer. Stil var något som föregående generationer hade sysslats med, inte

minst de som hade öst ur historiens formförråd.

Bortsett från denna fadäs levererar Sommar en ganska bra skildring av några av funktionalismens arkitekter. De stora känner vi ju till sedan tidigare. Här tillför författaren inget nytt. Men Ingrid Wallberg från Halmstad är tämligen okänd för många, trots sin radikala arkitektur och erfarenheter från Le Corbusiers studio i Paris. Men Wallberg var förstås kvinna och kom inte att ingå i det manliga etablissemanget och har därför hamnat utanför arkitekturhistoriens huvudfåra.

Sommar uppmärksammar också Charles Elmström, en arkitekt som var verksam i nordvästra Skåne. Hon menar att det kanske är dags att lämna plats för Elmström i arkitekturens "Hall of Fame". Jag är mer tveksam. Men hans betydelse för den lokala arkitekturen ska inte underskattas, liksom alla andra lokala arkitekters betydelse, vilka i likhet med Elmström producerade en stabil, duglig och tidsenlig arkitektur.

En arkitekt som jag tycker är undervärderad och som Sommar ägnar ett kapitel är Erik Friberg. Marxisten Friberg var kanske den mest experimentglada av sin generations arkitekter. Mest känd är han för sitt "sport-hus" på utställningen Fritiden i Ystad 1936. Sommar och fotografen Åke E:son Lindman uppmärksammar detta hus på styltor, vilket numera står på en strandtomt utanför Båstad.

Om man bortser från valet av de mer okända arkitekterna innehåller den här boken inga större överraskningar. Nog kan jag höja på ögonbrynen när Sommar skriver att funktionalismen ledde raka vägen till senare tiders förortsproblem. Men för övrigt ger Sommar och E:son Lindman en välkänd, trygg och litet tråkig bild av funktionalismen i folkhemmets Sverige – vacker, sparsmakad och estetiskt driven.

Lars-Eric Jönsson, Lund